

Tak for ordet

Landdistriktskoordinator Tønder Kommune

Karin Lorenzen

TØNDER
KOMMUNE

Landsbyernes rolle i den grønne omstilling

Jeg er blevet bedt om at sige noget om hvordan vi i landdistrikter griber den grønne omstilling an.

Hvad er grøn omstilling?
Jeg tager udgangspunkt i vores klimahandleplan, i et projekt vi har fået midler til i landdistriktpuljen og de erfaringer jeg gør mig i kommunens landsbyer.

Tydelige retningslinjer, tak!

Tager selvfølgelig udgangspunkt i Tønder Kommune, men går også ind i nationale trends.

Biogas, vindmøller og solceller skal jo være et sted... I Tønder Kommune har politikerne udarbejdet retningslinjer der gør det nemt for lokalrådene. Der stilles krav til projektholderne, så vi som Kommune kan agere myndighed og landsbyerne høster forhåbentlig fordelene.

Vi er tydelige.

Vi skiller tingene ad.

Vi vil det bedste for hele kommunen.

Hvem har ansvar for hvad?

Lokalt:

- Deltage
- Forhandle
- Invitere
- Benytte sig af fordele
- Udvikle lokalsamfundet

Kommunalt:

- Ansøgningsfrister
- Sagsbehandling
- Opfølgning på guidelines
- Vejledende folkeafstemninger lokalt

Projektejer:

- I ansøgning beskrive processen
- Inddrage
- Informere
- Opfylde guidelines
- Deltage i forhandlinger
- Bidrage økonomisk
- Udbyde 40% lokale ejerandele til kostpris
- Arbejde aktivt for at opnå størst mulig lokalt ejerskab

*Se på andre projekter –
VE har andre
ansvaret for*

*HUSK din rolle i
debatten –
Lokalråd/lands-
bylaug er
upolitiske*

*VE som løftestang
for lokal udvikling
– men der skal
være noget at
løfte!*

*Se i stedet på
ALT DET ANDET
vi skal have styr
på omkring grøn
omstilling*

• Hver landsby tæller

Udpluk af projekter og initiativer som landsbyer frivilligt kan engagere sig i

Kvashegn

Hvordan man kan anvende almindeligt haveaffald på en ny måde – til gavn for både klimaet og naturen.
Konkurrence om hvem der hurtigst kan bygge 50 meter

Lad os bygge mursejler redekasser

Desværre er mursejlerne på tilbagegang. Det er nødvendigt at gøre noget før bestanden af mursejlere bliver så lille, at den får svært ved at overleve i fremtiden.

Fælles regenerative køkkenhaver

For at skabe styrkere fællesskab, muligheden for at møde nye mennesker fra den samme by, adgang til sund og lokal mad og meget mere.

Klima fælles spising

Et værksted hvor borgerne kan lære at lave bæredygtig mad uden kød, der smager god og er god for miljøet.

• Hver landsby tæller - idéer

Bedre affald sortering og mindre plastforbrug ved byfester og private

Flere affaldssorteringsspande for at genbruge plasten eller genbrugsglas for at reducere plast forbrug.

Præmiering af årets grønneste borgere/landsby

Dette projekt er stadig i processen men idéen er at give en præmie for at motivere borgerne eller landsbyer at være mere grønne og bæredygtige.

Lad os beskytte vilde insekter og bier

Projekt er i processen, men idéen er at bygge flere insekter og bi hotel, der mange vilde bier mangler steder, hvor de kan bygge rede og lægge æg.

Flere vilde haver

Biodiversiteten er under pres. Man kan hjælpe naturen i sin egen have bare med at give lidt plads til en vildere natur. Derfor vil kommunen give en pakke med forskellige blomsterfrø.

Fælles kompostbunke

Idéen er at lave fælles kompostbunke hvor borgerne fra den samme landsby kan samle haveaffald og køkkenaffald og lave kompost der kan bruges i f.eks. fælles køkkenhave.

Lad os plante træer sammen

En sjov aktivitet for at øge skov i kommunen der vil bidrage til at reducere drivhusgasserne og realisere merværdier.

Lad os cykle samme

Projektet er stadig i processen, men idéen er at få folk til at cykle mere.

Fælles høns, ænder og gæs

Projektet vil hjælpe landsbyerne med at skabe et stærkere fælleskab mellem borgerne og med at reducere CO₂ aftrykket i forbindelse med produktionen af æg og gæs.

Landsby-ambassadører

- Tønder Kommune har fået midler til et projekt sammen med energitjenesten hvor vi vil uddanne 56 familier til at være deres lokale ambassadører udi i klimatilpasning af husholdninger.
- Projektet vil med 4 overskrifter analysere familiernes CO2 udslip og komme med en lpa for reduktion indenfor
 - Grøn Transport
 - Grøn energi i boligen
 - Biodiversitet i haven
 - Affald og ressourcer

Fælles varmeløsninger med udgangspunkt i screeninger

Lokal varmeløsning bør etableres:

- Agerskov
- Møgeltønder
- Højer
- Øster Højst
- Døstrup
- Ulriksallé
- Rosinfelt

Skal undersøges nærmere:

- Abild
- Jejsing
- Bedsted

Kollektiv varmforsyning:

Definition:

- Etablering af varmforsyningsenhed der helt eller delvist sørger for opvarmning er mere end 1 husstand

Hvad skal lokalsamfundene så??

De skal tænke på deres lokalområde – sikre lokal udvikling – tage sig af landsbyens sammenhængskraft og være klar med projekter og drømme hvis der kommer VE-midler.

Der skal mere end solceller og vindmøller til at redde klimaet – det der er brug for lokalt er engagement og gode relationer...

INSPIRATION fra
Landdistrikts-
konferencen 2023

På landdistriktskonferencen blev det flere gange nævnt at Landdistrikterne kan løse 4 af de store kriser

- Velfærdskrisen
- Trivselskrisen
- Biodiversitetskrisen
- Klimakrisen

Lavere klimaaftryk udenfor hamsterhjulet

Arbejde mindre - forbruge mindre

Fra forbruger til borger - kaffe hos naboen i st.f. "to go"

"Naturen det billige skidt"

At leve bæredygtigt: reparere, vedligeholde, recirkulere, dele

Lokale fødevarer

Biodiversitetskrisen

Løser naturkrisen med Collective Impact: "Fremtidens bæredygtige landskaber"

Landskaberne skal bruges multifunktionelt, så der er plads til både sammenhængende natur, skov, marker, vandopland, VE-anlæg, beboelse/erhverv samt rekreative anlæg

Collective Impact er en samarbejdsform som Real Dania som en af de første har taget fat på – en samarbejdsform der kalder på at komplekse problemer løses ved at der arbejdes systemforandrende.

Velfærdskrisen

viser hvordan den relationelle
velfærd supplerer
systemvelfærden

Engagement

Tænke på tværs af offentligt, privat og frivillige

Multifunktionelle mødesteder

Små enheder - det nærlokale fungerer bedst socialt

Frisættelse

Danmark mangler sygeplejersker, hjemmehjælpere og andre varme hænder, der kan sikre kernevelfærden – i landdistrikterne er vi foran på point – for vi er vant til at hjælpe hinanden – vi afprøver sundhedshuse og nærsygehuse – nye samarbejder mellem sundhedsforvaltning og kultur og Fritid...

Trivselskrisen

Trivslen er bedre på landet

Natur helbreder

Færre psykiske lidelser

Givne fællesskaber versus valgfrihed X-large

At høre til uden at gøre sig fortjent

"Stedbundethed letter modernitetens pres på os om individuation"

Rummelighed og diversitet versus segmentering

Funfact: I byerne spørger man: Hvad laver du?

På landet spørger vi: Hvor kommer du fra?

PSYKOLOGISK betyder det at du på landet har en identitet – du er nogen"s" "nabo", "ven", "barn"...

Hvor du i byerne er nødt til at være noget – altså skaber en identitet ...

